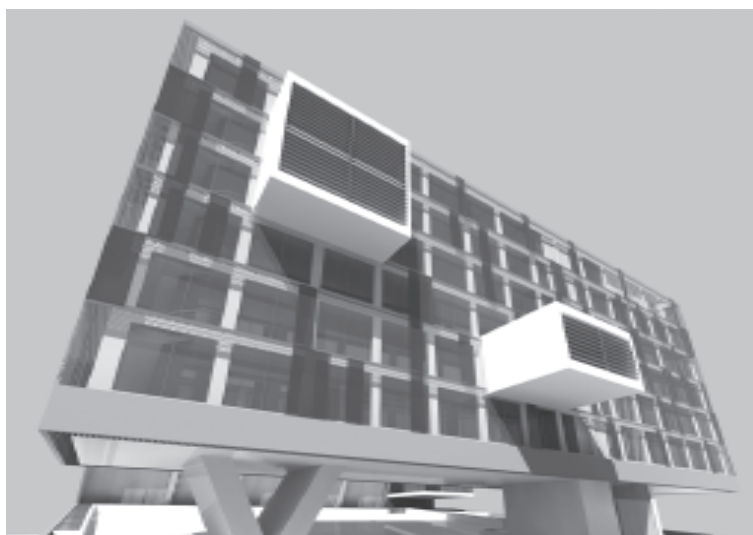

ZA SVEUČILIŠNU KNJIŽNICU

Split nije nikad u svojoj povijesti bio toliko intelektualno jak kao danas. Toliko učenih ljudi svih profila, toliko znanstvenih i kulturnih ustanova. Po broju stanovnika i svojim funkcijama koje dopiru duboko u zaleđe pravo je metropolitansko središte, pa ipak ne funkcionira na razini svojih mogućnosti. Kao da mu nedostaje socijalni epicentar, žarište u kojemu bi se skupljale sve njegove energije. U prostornome i socijalnome smislu imamo dojam pukog zbrinjavanja, ili čak rasutosti i raštrkanosti. Što to nedostaje, koja je to mala količina, fraktal, enzim, katalizator da bi se socijalna masa zgusnula?

I Hrvatskoj u cjelini nedostaju zadaci, ciljevi koji bi povukli prema naprijed, koji bi nas mogli izvući iz opće malodušnosti. Za Split bi takav cilj mogla biti izgradnja nove Sveučilišne knjižnice. Jest, radi se o intelektualnoj zadaći, kako se to kaže, o nadogradnji, a da nismo riješili prioritetno pitanje prometne povezanosti. Pritišće nas potpuna gospodarska i moralna kriza. Kako se zauzimati za Sveučilišnu knjižnicu kad se veliki dio građana bori s pukim preživljavanjem? No, inicijative na simboličkim razinama, u duhovnoj, vjerskoj, znanstvenoj, kulturnoj i umjetničkoj sferi mogu najdjelotvornije potaknuti pomake u sveukupnom društvenome životu. (Intelektualna sfera Splita ipak je veća od teniskih i nogometnih lopti.) Treba nam nade, samouvjerenosti da se možemo izvući iz sadašnjih nevolja. Što je kriza veća, to moraju biti viši i ciljevi.

Duga je tradicija bibliotekarstva u Splitu: od srednjovjekovnih, samostanskih i crkvenih knjižnica, pa do onih

Projekt nadzemnog dijela nove Sveučilišne knjižnice

novijih, pojedinih škola, muzeja i, dakako, privatnih, kakva je bila, znamo po oporuci, ona Marka Marulića. Knjižnice određuju opsege zajedništva, socijalne kohezije. Uvijek je veliki raskorak između projekta i ostvarenja, no uz upornost i ponesenost projekti se ipak ostvaruju. Split je svoju javnu knjižnicu, na koju se nastavlja postojeća Sveučilišna, dobio tek 1903., iako je ideja o osnivanju pokrenuta 1868. godine. Trebalo bi pretiskati članke iz splitskog tiska s početka 20. stoljeća da bi se predočio onodobni entuzijazam u prikupljanju sredstava i darova bibliotetskih fondova. Bilo je takvih svijetlih trenutaka u povijesti ovoga grada, primjerice u 19. stoljeću, kada je s pobjedom hrvatske, narodnjačke stranke, onodobni, velikim dijelom težački Split izgradio kazalište. Euforija, koristim izraz u dobrom smislu, s početka devedesetih kad je konačno dočekan

neovisna Hrvatska nije još uvijek rezultirala odgovarajućim ostvarenjem. Jest, nadošao je rat, ali i bez obzira na pljačke i nove i najnovije rasprodaje općih dobara, može se i mora raditi na zadatku na razini epohe i još više nadiruće budućnosti.

Za međunarodna vrednovanja pojedinih sveučilišta kao uvjet se postavlja i pitanje postojanja odgovarajuće knjižnice, uključujući ne samo fond tiskovina, starih i novih knjiga, arhivalija i rukopisa, već i novih elektroničkih čuvara i prijenosnika memorije, pisma, zvuka, slika... Nova knjižnica je preduvjet za opstanak Sveučilišta u Splitu.

Sveučilište uza sve nevolje ipak raste. Napokon su otvoreni i Humanistički studiji. Knjižnica je prijeko potrebna za kulturu, za društvene nauke i prirodne znanosti, ali i za gospodarstvo i industriju. S računalima i računalnim mrežama knjižnice su releji kroz koje se pristupa planetarnoj sferi informacija. Upravo Sveučilišna knjižnica može biti generator sinergije koja nama toliko nedostaje.

Postojeća zgrada Sveučilišne knjižnice odavno je skućena. Novoj je mjesto u Sveučilišnome kampusu. I Sveučilištu, ali i novim predjelima Splita, treba zgušnjavanje. Knjižnica nije samo za profesore i studente, ne samo za znanstvenike, nego i za sve stanovnike koji su građani po svojim intelektualnim potrebama. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu gotovo je tijesna jer je toliko mnogo studenata koji tamo dolaze ne samo radi učenja već i radi rituala druženja i okupljanja.

Osnovan je počasní Odbor za izgradnju. Sa zadovoljstvom, ali s popratnim obećanjima i lijepim željama prihvatili su se članstva predsjednik HAZU, predsjednik Sabora Republike Hrvatske, predsjednik Matice hrvatske, ministri znanosti, kulture i školstva, splitski nadbiskup, župan,

gradonačelnik... Uvjeren sam da će se naći dobrotvora i u zemlji i svijetu. Ima u našem narodu, kakav bio da bio, koliko li god zdvajali i ogovarali se unutar kuće, široko-grudnih i blagodarnih. Pomoći će ne samo Splitsani s *kolinom*, nego i mi, koji nismo fetivi Splitsani, Vlaji, Boduli, koji također volimo ovaj grad.

Uskoro se raspisuje natječaj za idejni projekt. Nismo prihvatili sugestije da to bude pozivni natječaj. Treba dati šansu što je moguće većem broju arhitekata. Natječaji i njihovi rezultati su tema za povijest umjetnosti i kulture, kao građa za procjenjivanja mogućnosti, razina i izraza pojedinih epoha. I nas će strogo ocjenjivati, posebno najmlađi, od kojih većina ne vidi svoju budućnost u domovini.